

Привет Москва!

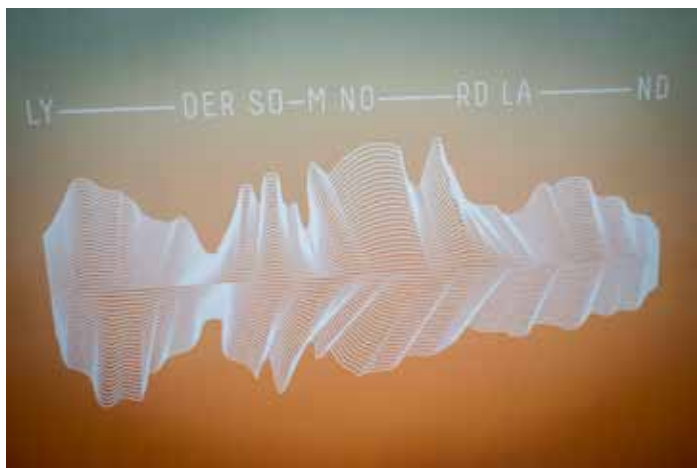
Major Lajos

„Helló Moszkva!” – zeng a terem, hallom másodjára is Alexander Vasin, Sasha barátom köszöntését a TYPOMANIA fesztivál megnyitóján idén a ВДНХ (VDNH) meseszerű, az 1950-es években épített Культура №66 üzvegyszáni (Узбекская ССР) pavilonjában.

Natalia Velchinskaya-val közösen, már 2012 óta, negyedik alkalommal szervezik meg Oroszország egyik legrangosabb kortárs tipográfia és grafikai fesztiválját, nemzetközi kiállításokkal és előadókkal. Idén a német származású Ariane Spanier grafikus, a Fukt Magazine egyik társszerzője volt az úgynevezett sztárvendég, a maga szerénységével, ami homlokegyenest ellenkezője a grafikai munkáinak vad és tobzódó világával. A másik meghívott fővendég Denis Brown volt Írországból, Dublinból – aki a nyugat-európai kalligráfia történetéről és annak fejlődéséről tartott előadást, külön kitérve a Book of Kells (Kells-i Kódex) kalligrafikai megoldásaira.

A fesztivál több szekcióra osztható, *előadásokra* – idén kb. 500 ember vett részt a nagyteremben a kétnapos bemutatókon. A nagy nézőszámnak is köszönhető – ami évről évre egyre több, a fesztivál ismertségénél fogva –, hogy idén új helyszínt választottak a szervezők a tavalyi Design-factory Flakon helyet, ami a nevében

is hordozva, egy régi flakon-gyár volt. Ez Moszkva egyik legmenőbb start-up központja, de egyszerűen kinőtte magát a fesztivál, a *kiállítások* terén. Idén még több alkotó és iskola tudott bemutatkozni. A 66-os pavilon, szerkezeténél fogva, két külön nagy oldalsó terem. A bal oldali nagy terem közepén Ariane Spanier (Berlin) által készített plakátok, könyvek és monitorokon vetített animációi voltak láthatóak. Közvetlen mellette Erik Brandt (Minneapolis, USA) betűcentrikus plakátsorozattal. A terem szélén helyez-

kedett el Vladimir Krichevsky gyűjteményes kiállítása a múlt század végi holland bélyegtervekből. A terem átellenes részében Jianping He – Berlinben élő grafikusművész – plakátsorozata volt látható. Az épületegyüttes másik, jobb oldali szárnyában kaptak helyett a design iskolák, hogy bemutassák az éppen végzős diákjaiknak a munkáit. A két nagy moszkvai egyetem Higher Academic School of Graphic Design, Sergey Serov vezetésével, aki egyben a Golden Bee plakátfesztivál főszervezője és a Moscow State

Art&Industrial Academie Vladimir Muzychenko vezetésével. A független intézményeket a folyamatosan versengő British Higher School of Art & Design/Viscom – Leonid Slavin vezetésével és a B&D – Vasily Tzygankov szervezésében képviselte. A külföldi design iskolák közül idén a The Lucerne School of Art and Design volt a meghívott vendég Svájc-ból, Monica Gold vezető tanárral. A terem központi részén helyezkedett el a Higher School of Economics Design School fekete-fehér installációja Protey Temen, Moszkva egyik legfelkapottabb designerének vezényletével, aki előadóként is bemutatta az iskolában folyó grafikai munkákat. A terem végében helyezkedett el a HTOPP + T24, Alexander Vasin és Natalia Velchinskaya fesztiválszervezők által menedzselte grafikai projektek. A fesztivál másik nagy szekciója a *workshopok* voltak, ami az épület szerkezetéből adódóan nagyon szerencsésen a két kiállítási blokkot kötötte össze a nagy előadóteremmel. Így bárki a szünetben vagy esetleg egy elbliccelt

előadás helyet kipróbálhatta magát például a betűvésésben Nikolay Klopot-tal, a fa állványokra kifeszített márvány- és homokkő lapokon. Vagy összerakhatta és kinyomtathatta a kedvenc szövegét Sergei Besov (Demon Press) tégelysajtó gépén. Emellett, akiben az előadások felkeltették a kalligráfia iránti érdeklődést hagyományosan papírral és tollal, a Molotow professzionális kihúzóival és digitálisan a Wacom érintőképernyős Cintiq monitorain brillírozhatták tudásukat, a segítőknek köszönhetően.

A workshop részt egészítette ki a szakkönyv és független kiadók standjai, mit például a typejournal vagy a Para type, aki a fesztivál ideje alatt mutatta be nagyon mives új betűmintakönyvét, bevallom őszintén, nagy irigységgel.

Talán az idei év egyik legérdekesebb előadása Evgeny Korneyev – New Bibliophilism (Új bibliofília) c. prezentációja volt, ami bemutatta azokat a nyugat-európai könyvtervezési tendenciákat, aminek a következtében „a könyv, mint luxustermék”-ké vált. Beleértve itt a papírválasztást, a kötészeti anyagok sokszínűségét és a technikát, ahogy kész formát ölt, már nem is a könyv, hanem az ún. „object” a műalkotás. Követve a tavalyi nagysikerű, az ABC-Design könyvbemutatóját.

A fesztivál másik nagy szekciója a *Motion Type* videó. Ami az évek alatt lassan külön kis filmfesztivállá fogja kinőni magát a TYPOMANIA-ból, a nagyszámú és meglehetősen igényesen összerakott számítógépes etűdőknek köszönhetően. Amit a világ

minden részéről küldenek be és igen nehéz döntés után a zsűri által díjnyertesnek ítélt munkákat mutatták be a záró napon. De ettől függetlenül online megnézhetőek a TYPOMANIA youtube csatornáján, a <https://goo.gl/gWFbKn> webcímen.

Az előadások közötti szüneteket a Wacom az Adobe által szponzorált ügyességi betűrajzolással dobták fel a szervezők, ha pedig Sasha úgy látta, hogy lankadna a figyelem, a terem sarkában felállított dobszerkójához sietett, és hatalmas méltázásba kezdett, aminek hatására minden egyes hang leütésére egy plexiből épített közel negyven centis betű gyulladt fel úgy, mintha egy kirakat fényei villódz-

nának és csalogatnák a vásárlókat.

Magyarországot idén a s=eee Graphic Design nevében egy pop-up fallal képviseltem, az NKA és a moszkvai Balassi Intézet támogatásával. Amit közösen a francia Benoît Bodhuin-val terveztünk és a s=eee önszerveződő alkotó csoport magyar (KEF), izlandi (LHI) tipográfiai munkáit mutatta be. Ez folytatása volt az előző évnek, ahol meghívott előadóként és kiállítóként két nagyszabású kiállítást készítettünk Fekete András fotográfus segítségével a magyar _A_B_C_ és az izlandi Sigríður Rún – Anatomy of letters ADC*E fődíjas betűs projektekből. Külön a fesztiválra adtuk ki az első albumunkat. Azzal a tervezői szándékkal, hogy „senki sem

szereti a nagy könyveket”, ezért egy mini könyv (A7-es) formában nyomtatva jelenítettük meg a s=eee-n belül folyó tipográfia ötletelést és alkotást. Amiről a német Slanted Magazin készített képes beszámolót. Külön szerencsém, hogy a TYPOMANIA-val párhuzamosan felkérést kaptam a moszkvai Magyar Nagykövetségtől egy a Gorkij parkban tervezendő Венгрия+ eseménysorozaton való részvételre, ahova Nikolay Klopot-val egy kilenc elemből álló betűinstallációt készítettünk, fából színes gyapjúfonalakkból. A betűk vázát előre megépítettük Cristal Zavod régi vodkaüzem gyáracsarnokában, majd az éjszaka folyamán letelepítettük a parkba. Reggel a járókelők, görkorisok, deszkások ebbe az új szerkezetbe botlottak a park kapujának

a nyitásakor, és gyorsan rájöttek, hogy ez egy elég jó játék.

És ez a lényeg! Ez a fesztivál és a köréje szerveződő események emberközeli és megfoghatóvá teszik a tipográfiát és a betűvel való foglalatosságot, így egyre több ember érzi magáénak valónak és szerethetőnek. Netalántán, az itt látottak hatására fellelkesülve még egy saját kis kiadvány, plakát vagy betű tervezésébe is belekezd...

KAPCSOLÓDÓ LINKEK

TYPOMANIA fesztivál központi webcíme – <http://typomania.ru>
TYPOMANIA youtube csatornája <https://goo.gl/gWFbKn>
Alexander Vasin – <http://vasin.ru>
T_24 – <http://t24.vasin.ru>

Goldenbee
www.goldenbee.org
Ariane Spanier
<http://arianespanier.com>
Fukt Magazine – <http://fukt.de>
Denis Brown
www.quillskill.com
Erik Brandt – <http://typografika.com>
Sergei Besov (Demon Press)www.demon-press.com
Nikolay Klopot (Letterca)
<http://letterca.com>
Typejournal – <http://typejournal.ru>
ParaType – www.paratype.com
ABCDesign – <http://akopov.ru>
s-eee Graphic Design
www.s-eee.com
Benoît Bodhuin – <http://bb-bureau.fr>
KEF (Kaposvári Egyetem Fotográfia szak) – www.kefotografia.hu
LHI (Iceland Academy of the Arts)
<http://lhi.is>
Slanted Magazine
www.slanted.de

